

dr hab. Grzegorz Hańderek prof. ASP.

Tychy, 18.08.2019

Ocena rozprawy doktorskiej i dokumentacji pracy artystycznej mgr Laury Dyczko w związku z przewodem doktorskim, wszczętym przez Wydział Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

1. Podstawowe dane o Doktorantce.

Pani Laura Dyczko ukończyła studia na Wydziale Architektury Wnętrz i Wzornictwa w Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu w 2006 roku. W latach 2012 — 2015 realizowała studia III stopnia na Wydziale Sztuki Mediów warszawskiej ASP. Od 2012 roku zawodowo związana jest z Płocką Galerią Sztuki, gdzie obecnie pełni funkcję kierownika Działu Realizacji Wystaw i Edukacji.

2. Ocena dorobku dydaktycznego i artystycznego

Na dorobek twórczy Pani Laury Dyczko, raportowany przez doktorantkę w pisemnej części pracy i obejmujący lata 2008 — 2019, składają się aktywności, które moglibyśmy lokować zarówno w obszarze działań artystycznych, jak i projektowych.

Wykaz ten zawiera jedną wystawę indywidualną zatytułowaną pt.: „Monotypia” i prezentowaną w Galerii Autograf w Warszawie w 2015 roku, 14 wystaw zbiorowych, w tym różnego rodzaju przeglądy (m.in. II Ogólnopolskie Biennale Miniatury Cyfrowej w Płocku, czy Biennale Wenecji Cieszyńskiej), wystawy problemowe (m.in. „Dwufaza” i „Zohar” w Galerii Spokojna w Warszawie, „Terytorium” w Bochenska Gallery w Warszawie), oraz środowiskowe pokazy płockich artystów.

Projekt Laury Dyczko (podobnie jak jej dotychczasowe doświadczenia) nie poprzestaje na socjologicznym/etnograficznym raporcie. Element poznawczy stanowi bazę aktywizującą społeczne zaangażowanie i lokuje się pomiędzy tradycyjnie zakreślonymi polami dyscyplin. Można rozpatrywać go dwojako: w myśl założeń projektowych [inclusive design], kiedy to działanie uwzględnia określone potrzeby użytkownika (dodajmy – użytkownika ekstremalnego) i taki wymiar sztuki, który obliczony jest wytworzenie zmiany (by wspomnieć choćby koncepcję rzeźby społecznej Beuysa). Warto też zauważyć, że działanie takie wytwarza jeszcze jedną, nie mniej istotną warstwę oddziaływania – w postaci symbolicznego gestu, odśladającego krytyczne stanowisko wobec różnego rodzaju naruszeń w odniesieniu do tego, co wspólne i do czego przysługuje nam demokratyczne prawo dostępu (w tym wypadku jest to prawo do kultury), eksponując wartości takie, jak: równość, empatia, podmiotowość, czy wspólnotowość. Nie przyporządkowując swojej działalności do żadnej z arbitralnie ustalonych dziedzin (design, sztuka) być może autorka próbuje wskazać jak nieostre, a tym samym coraz mniej przydatne są ich granice.

Weźmy na przykład zastosowany w pracach ornament, który z jednej strony jest próbą uporządkowania materii – nadania jej ciężaru symbolicznego („wprowadza w obieg symboliczny”). Z drugiej — „dysponuje” określoną strukturą formalną – z nieodzownym powtórzeniem i rytmem (co tworzy jego logikę i czytelność – a w konsekwencji przyjemną regularność lektury). Na co dzień (my widzący) nie dostrzegamy tych obszarów życia, które wydają się nam oczywiste, dla innych pozostając niedostępne. Autorka stara się zredukować konsekwencje utraty zmysłu (wzroku), kompensacją bodźców skierowanych do innych obszarów naszego kontaktu ze światem. W tym procesie percepcji widzenie zastąpione jest uwagą. Analiza form dekoracyjnych pogłębiona zainteresowaniem konkretną narracją historyczną prowadzi odbiorcę w kierunku wykraczającym wizualne poszukiwania, kodując w ornamentalnej formie szereg wątków i problemów społecznych.

Działanie Laury Dyczko oparte jest na „demokratycznej trosce” oraz założeniu, że sztuka może, w sensie pozytywnym, wywierać wpływ na rzeczywistość. Główny walor tej pracy – gdyby rozpatrywać ją wyłącznie poza kategorią „użytkowości” – wypływa właśnie z tej krytycznej myśli na temat kultury uczestnictwa, rozumianej jako zadanie publiczne oraz wyakcentowania inkluzywnego potencjału kultury jako takiej. Praca, czerpiąc inspiracje z tego potencjału, może być również inspiracją do rozszerzania podobnych działań, których celem jest poszukiwanie własnej tożsamości w tradycji oraz aktywizowanie odbiorców, a w konsekwencji emancypacja wspólnoty w obszarze kultury w przyszłości.

Autorce bliskie jest, jak się wydaje, także i takie rozumienie sztuki, która leży w domenie działań o charakterze edukacyjnym, a co za tym idzie – również roli Artysty jako społecznego, kulturowego edukatora. Laura Dyczko traktuje sztukę jako działanie ukierunkowane na społeczną

4. Konkluzja

Biorąc pod uwagę dorobek artystyczny oraz interesujące i oryginalne dzieło artystyczne składające się na pracę doktorską zatytułowaną „Wizualność obrazów w kontekście percepcji osób niewidomych i z dysfunkcjami wzroku”, stwierdzam że mgr Laura Dyczko spełnia wszelkie wymogi określone w art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie sztuki. Z pełnym przekonaniem popieram wniosek Rady Wydziału Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie o nadanie mgr Laurze Dyczko stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne.

